

חינוך לחיים

פרשת חיי שרה

'שני חיי שרה' – כולן שווין לטובה.

דברי רש"י שכל שנותיה של שרה 'כולן שווין לטובה' צריכים ביאור, וכי כל ימי חייה ראתה שרה רק טוב? הלא היו ביניהם גם ימי צער ומכאוב?

ואכן בהתבוננות במהלך חייה של שרה אמנו, נראה שהיו בהם קשיים רבים. שהרי שרה היתה שותפה לאברהם אבינו ברבים מנסיונותיו, וכמו שאמרו חז"ל על הפס' 'ויקח אברהם את שרי אשתו' – שמשך אותה בדברים מעולים, כיוון שאין רשות לאדם להוציא את אשתו ללכת לארץ אחרת בלי רצונה... הודיע לה דרכיהן של אותו דור כמה רעים... הרי שהנסיון של עקירה מהמקום היה קשה גם על שרה, עד שהוצרך אברהם לדבר עמה ולהפציר בה שתסכים ללכת עמו.

בארץ' היה קשה לשרה כפי שהיה קשה לאברהם, וביותר שקושי מיוחד היה לה בכך שהייתה יפת מראה, והיתה צריכה ללכת עם אברהם למקום של רשעים, אל עולם מלא טומאה וזוהמה. וכן לקיחתה לבית פרעה, 'ותקח האשה בית פרעה' – 'שלא היתה מבקשת לילך והיו מפתין אותה' דהינו שחוותה צער גדול ונסיון קשה. וכך חוותה גם בבית אבימלך.

חשוכי בנים אינם חשובים חיים כנא' 'כל מי שאין לו בן כאילו הוא מת', כאילו הוא הרוס' גם מיתתה היתה מתוך צער שנא' כששב אברהם מהר המוריה, חרה אפו של סמאל, שראה שלא עלתה בידו תאות ליבו לבטל קרבנו של אברהם אבינו. מה עשה. הלך ואמר לשרה בלא שמעת מה נעשה... אמרה לו לאו. אמר לה לקח אברהם את יצחק בנו ושחטו והקריבו על גבי המזבח לעולה. התחילה שרה לבכות ומיללת... ופרחה נשמתה ומתה. הרי שכל חייה עד רגע מיתתה- היו בהם קשיים, צער וניסיונות, ואם כן כיצד ניתן לומר שכל שנותיה היו שווין לטובה???

אם נתבונן במבט אמיתי נבין שאין כאן שאלה שהרי אין כל סתירה בין הקשיים והנסיונות של שרה, ובין מה שכתב רש"י שחייה היו שווין לטובה. כי 'טובה' פירושה 'הצלחה' ואין טובה והצלחה גדולה כמו לעמוד בנסיונות, שבזה מתעלים חייו של עובד ה', והרי הוא מתקדם אל עבר תכליתו, שהרי זו היא תכלית האדם בעולם הזה, להתקדם ולעלות כל ימי חייו במעלות רוחניות, ולזאת ניתן להגיע רק על ידי עמידה בנסיונות. וכך כותב הזוהר 'ובזכות עמידתה בנסיון זה, זכתה שתפרט התורה את שנותיה, להורות שכל חייה התייחדו בעמידה בנסיונות, בקיום מצוות ובמעשים טובים. ומכאן זה הגיעה שרה אמנו לדרגה גבוהה של חיים רוחניים. וזו כוונת רש"י שכל שנותיה של שרה היו שוות לטובה.

לקח גדול זה במעלת עמידה בנסיונות חייב ללוות אותנו בהכרח תמידית. מסופר שכשפגש ר' נתן צבי פינקל זצ"ל בעלי השפעה בארה"ב שאל אותם הר"י מה לדעתכם צריכים אנו להסיק ממה שקרה בישראל בשואה?? והאורחים השיבו, שעם ישראל צריך צבא חזק, ושיהיו לו תומכים בקרב הממשל בארה"ב ועוד דברים כיוצא בזה... כששמע רה"י את תשובתם, אמר להם שלדעתו יש ללמוד דבר אחד מהשואה!! והוא- שליסורים יש משמעות ותכלית. שהרי באותן שנות זעם, בהם סבלו יהודים רבים סבל כל יתואר, בגטאות ובמחנות, היו מי שקבלו את היסורים והרגישו שדבר זה הוא מיד ה', שמרו על צלם אלוקים שבהם, ודאגו לאחרים כפי שהתאפשר להם, ובהנהגתם זאת זכו ועלו לדרגות גבוהות, אשר לולא היסורים לא היו זוכים בהן לעולם, אמנם, מי שלא הבין את המצב כנסיון מאת ה' הפסיד את כל צורת האדם שבו.

נמצינו למדים, שעמידה בנסיונות היא 'הצלחה' ו'טובה' ובכל נסיון שבא על האדם הרי הוא נקרא למלאות שליחות מאת ה' ולעמוד בה בהצלחה, כשפירותיה הטובים של שליחות זו יתרמו לבנינו הרוחני המושלם. ונזכור שמיתת שרה שזה מאורע קשה עבור אברהם לא נחשב בין עשרה הנסיונות שהיה לאברהם (ואילו קניית הקבר כן) כי נסיון אמיתי זה רק שהנסיון זה התנגדות האדם לטבע הרגיל שלו. שהנסיון הוא מבחן לדרך עבודת האדם את בוראו. אולם פטירת שרה עם כל הצער והכאב לא נקרא נסיון כי לא היה כל ניגוד לדרכו ולמידותיו כל ימי חייו. ולא הוצרך להפוך את טבעו ולשנות את הנהגתו כדי להתגבר על קושי זה. ללמדנו גם כיום לעמוד באמונה ובבטחון בה' להאמין בחוש שהוא מנהיג הבריאה והכל נעשה מאיתו יתברך לתכלית הטוב, ומכוחו של אברהם אבינו וזכותו העומדת לזרעו נוכל להתחזק ולהתאמץ באמונתנו ובטחוננו בהש"ת והא יסעינו להתגבר על כל הקשיים והנסיונות לעמוד בהם, ולעשות את רצונו יתברך.

לע"נ אבי מורי ר' חיים ב"ר ישעיהו ז"ל

משה בירנבוים - birmoshe@gmail.com